

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ון ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ סנת השבע עשרה
י"ד ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נסי מזרחי באמריקה
מהדורה מיוחדת בסביל ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחינוך ותרבות תרנ"ה בגולה

ויקהל-מקורדי (תשי"ח) ל"ה ל - ל"ד

כי תשא - לא, א-ה ויקהל - לה, ז-ל

- א. וידבר ה' אל משה לאמר: ב. ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה.
- ג. ונמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה.
- ד. לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת.
- ד. ובחרת אבן למלאות ובחרת עץ לעשות בכל מלאכה.
- ו. ואני הנני נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמן למטה דן ובלב כל חכם לב נמתי חכמה ועשו את כל אשר צויתיו.
- ל. ויאמר משה אל בני ישראל: ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. וימלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה.
- לב. ולחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת.
- לג. ובחרת אבן למלאות ובחרת עץ לעשות בכל מלאכה מחשבת.
- לד. ולהורו את נתן בלבו.
- הוא ואהליאב בן אחיסמן למטה דן לה. מלא אותם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחושב ורוקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני ובשם ואורג עושי כל מלאכה וחושבי מחשבות.

- (1) התוכל להסביר למה הוזכרו המלים "ולהורו את נתן בלבו" רק בפרשתנו בדברי משה לישראל ולא הוזכרו בדברי ה' למשה (בפרשת כי תשא)?
- (2) למה לא הוזכרו במקומנו אף "חכמי הלב" העושים במלאכה?
- (3) מה ראה משה להזכיר כאן (בפסוק ל"ה) את סוגי המלאכות?
- (4) רש"י לפסוק ל"ד במקומו ד"ה ואהליאב: משבט דן - מן הירודים שבשבטים, מבני השפחות, והטוהו המקום לבצלאל למלאכת המשכן, והוא גדול לל השבטים לקיים מה שנאמר (איוב לד, יט): "ולא יכור טוע לפני דל".
- מה ראה רש"י לפרש דברים אלה דווקא בפרשתנו ולא הקדים לפרש בפרשת כי תשא, כדרכו לפרש כל מלה קשה או כל קושי ענייני או לסווג עם הופעתו לראשונה בתורה ולא בחזרתו?

ב. ראו קרא ה'

Bernie Jacob: Der Pentateuch. ליפציג 1905 ע' 229 מעיר שפלת "ראה" באה כרגיל בלויית מלת "נתתי" כאן.

בראשית: מ"א מ"א ראה נתתי אותך על כל ארץ מצרים. שמות: ז' א' ראה נתתיך אלוהים לפרעה... אתה תדבר את כל אשר אצוך... דברים: א' ח' ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורטו... החל רש והתגר בו... ד' ה' ו' ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים... ושמתם ועשיתם... ט' ט"ו ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע... ו' ב' ראה נתתי בידך את יריחו ואת מלכה... וסבותם את העיר

- (1) התוכל להסביר את הוראת המלה ראו ("ראה" בכי תשא) על פי המקבילות האלה?
- (2) מה בין דברי הגמ' ברכות ובין דברי הרמב"ן בפירוט הבטוי "ראה"?

(ויקהל-פקודי (תשי"ח) המסך)

ברכות ב"ה ע"א:

אמר ר' יצחק: אין מעמידים פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בצבור, שנאמר: (ט"ז ל"ה ל') "ראו קרא ה'".

רמב"ן

ל"א ב' ד"ה ראה

אמר ה' למשה: "ראה קראתי בשם" ומשה אמר לישראל: "ראו קרא ה' בשם", והסעם: כי ישראל במצרים פרוכים בעבודת חומר ולבנים, לא למדו מלאכת כסף וזהב וחרושת אבנים טובות ולא ראו אותן כלל; והנה הוא פלא שיימצא בהם אדם חכם גדול בכסף ובזהב ובחרושת אבן ועץ וחושב ורוקם ואורג, כי אף בלומדים לפני חכמים לא יימצא בקי בכל האומנויות כולם; והיודעים ורגילים בהם בבוא ידיהם תמיד בחומר ובלבנים לא יוכלו לעשות בהן אומנות דקה ויפה. ועוד: שהוא חכם גדול בחכמה ובתבונה ובדעת להבין סוד המשכן וכל כליו ואל מה ירמוזו, ולכן אמר ה' למשה, סירא הפלא הזה ויידע כי הוא מילא אותו רוח אלוקים לדעת כל אלה, בשבור סיעטה המשכן, כי היה רצון לפניו לעשות המשכן במדבר ולכבודו בראו, כי הוא קורא הדורות מראש.

ג. קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור
רס"י ל"א ב' ד"ה קראתי בשם:
לעשות מלאכתי את בצלאל

(1) מה ראה רס"י להוסיף בדבריו מלת "את"?

(2) כיצד מפרש רס"י את הבטוי "קרא בשם"?
האם הוראתו כאן כהוראתו בפרשתנו הקודמת? ע' גליון כי תשא ט"ז. ד.

(3) הידועים לך מקומות בתנ"ך אשר בהם מופיע הבטוי "קרא בשם" באותה הוראה כמקומנו?

ד. בצלאל ואהליאב.

(1) לפי דברי Benno Jacob בספרו הנ"ל יש בשמות עושי המלאכה הנזכרים למלאכתם, כיצד?

(2) במה נבדלים כשרונות שני אלה על פי הנאמר בפסוקינו?

אאה. הטוה:

ל"ה ל"א: וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה ובדעת, ובכל מלאכה מלאכים א' ז' י"ז: וישלח המלך שלמה ויקח את חירם מצור...
... חורש נחושת וימלא את החכמה ואת התבונה ואת הדעת לעשות כל מלאכה.

מסלי ג' י"ס: ה' בחכמה יסד ארץ כונן טמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו.

לדעת בנו יעקב בספרו הנ"ל ע' 230 השמוש בצורף "חכמה תבונה דעת" בטלית המקומות הנ"ל רמז הוא להעמידנו על כונת המשכן ועשיתו, לסעם המצוה הזו.

הסבר כיצד?

הטוה לטאלה זו גליון פקודי תשי"ד טאלה א.

וכן גליון במדבר תשס"ו א ודברי בנו יעקב טס!

הטאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר. ענה לפי יכלתך והבנתך. תשובות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ, המסומנות העולמיות הטליתות להסיר ומסומנות ירוסלים, תשי"ד. 94386 10 23